

Marhabetegségek és marhavész ellen,
mint kitűnő óvszer ajánlatik

a cs. kir. szabadalmazott

KORNEUBURGI MARHAPOR

mely a magas cs. kir. ausztriai, a porosz királyi és szász királyi kormány által engedélyezett, a hamburgi, londoni, párisi, müncheni és bécsi ermekkel kitüntetett, és ő felsége az angol királyné, valamint ő felsége a porosz király főlovászmesterei hivatalaiban eredménydús alkalmazása által kipróbáltatott.

Lovaknál: jó és aggodalmas mirigyves állapotban, nátha, horony és repkedő bőrgyök és férges ellen; de különösen, hogy a lovak jó testessége és bátorága fenntartassék.

Szarvasmarhaknál: a beteges tejelkülönítéskor az emésztés megakadályozása következtében kevés és rossz tejelés esetében, a teheneknél, úgy, hogy a por alkalmazása által a tej minősége feltűnően javítottatik; továbbá a vérteljes, felpuffadás és nádtálybetegség ellen, ugyis az a borjúság alkalmával a por használata a teheneknél igen hasznos, sőt mint gyenge borjúk ez által látszólag erősödnek.

Juhoknál: a májnádaly és a daga megszüntetésére, ugyint az altest minden bajját előlőltetésére, mik helyeségen alapulnak.

Üdítő-nedv (Restitutions-Fluid)

lovak számára

Kwizda F. J.-tól Korneuburgban.

Első Ferenc József ausztriai császár ő felsége által az ausztriai államok összes területeire névvel megelőzőleg annak gyakorlati használatát s a magas cs. kir. ausztriai egészségügyi hatóság által történt megvizsgálás után, egy kizárólagos szabadalommal látottat el, a lovak a legnagyobb megerőltetéssel járó munkában is a késő korig folytonosan vidám és jó erőben fenntartja, és különösen a nagyobb megerőltetések előtt és azok után a lovak megerősítésére szolgál.

Továbbá igen jeles szegődszernek bizonyult be ezen nedv a lovak bűnűlőndű, csisz, in-daganatok és megprándulásoknál stb., a mi felől elismerőleg nyilatkoznak: **Auersperg herceg; Schönburg-Glauchau gróf; Csáky Ágost; Csáky Zsófi; Sprinzenstein; Khun grófok; Hartmann alezredes stb.; Meyer W. főlovászmester és Langwirthy M., az angol királyné ő felsége főállatorvosa; dr. Knauer, a porosz király ő felsége főlovásza; továbbá a cs. kir. ausztriai lovasság több osztálya.**

Mindig valódi kaphatók:

Pesten: Török J. gyógyszerész urnál, király-utca 7-ik szám. — **Thallmayer A. és Tarsa,** — **Halbauer testvérek,** — **Glatz, J.** — **Kindl és Fröh-wirth és Hakodczay A.** urnaknál. — **BUDA N.** az udvari gyógyszerházban.

Továbbá:

Abony: Lukács A. **Aradon:** Probst J. F., **Temes és Freiberger A.-Maróth-on:** Edinger M. B. **Gyarmaton:** Omaszta T. B. **Ujfalun:** Vass Eug. **Besztercebányán:** Gölner F. **Breznyobányán:** Gölner S. és fia. **Brassón:** L. J. és Heszheim A. és Tarsa, **Gyertyánfő J.** és fia. **Csáktornyan:** Káráz A. **Debreczenben:** Biglő J. és Csáky J. **Deván:** Lengyel G. D. **Földváron:** Nadhara P. **Eperjesen:** Zsombory József. **Eszéken:** Deszátly I. **Esztorgomban:** Bierbrauer G. J. **Győr-ben:** Koczianovich. **Győrött:** Lehner F. és Ecker F. **Joleván:** Malter A. **Kolozsvárt:** Wolf J. és Karavasy A. **Kaposvárt:** Kohn J. **Komaromban:** Belloni A., **Ziegler és fia.** **Kassán:** Novelli A. **Kőszegen:** Gabovits D. **Pápan:** Bermüller. **Mohácson:** Kügl D. és Altmann. **M. Óvárott:** Anton J. **Miskolcson:** Spuller József. **Nagy-Becskereken:** Nedelkovic és Deutsch testvérek. **Nagy-Kanizsán:** Fesselhofer F., **Rosenfeld J., Rosenberg J.** és **Walisch J. N.** **Varadon:** Jánky A. **Nyiregyháza:** Reich és Pawlavics. **Oroszban:** Gabovits D. **Pápan:** Bermüller. **J. Pakson:** Flórián J. **Pécsett:** Kiságyi és fia. **Pozsonyban:** Scherer Ful., **Hakenberger testv.,** **Wantschek J. L.** és **Kovács J. R.** **Szombathban:** Hamaliár C. és **Malter J. Rosnyon:** Posch F. J. **Székesfehérvárt:** Legmann A. L. és **Kovács P.** **Szegeden:** Aigner C. **Sziszéken:** Dierich. **Szolnokon:** Horánszky N. **Sopronban:** Pachhofer L., **Müller B.** és **Flandorfer.** **Temesvárt:** Maxer és Sailer, **Babus-nik A. Tiszolcson:** Bukowszky A. C. **Trencsenben:** Weisz S. L. **Uj-Aradon:** Orth J. A. és **Liskovics A. Varadon:** Halter F., **Koterba B. Verőczen:** Bész J. K., **Veszprémben:** Mayer, **Tuszkau,** **Láng J. Zala-Egerszegen:** Kubinsky A. **Zelizen:** Steyrer urnaknál.

Óvás: Hogy a t. c. közönség a hamisítványok megvételelől megóvjuk, ezen-nel tudatjuk, hogy csak azon csomagok és üvegek a valódiak, a mely-lyeken a korneuburgi kerületi gyógyszerház pecsétjével látható. 2292 (4-6)

5 font jóféle s tisztalésű

kávé csak 2 ft. 80 kr.

5 font

Portorico-kávé . . . 3 ft. 40 kr.	Plant-Ceylon-kávé . . . 4 ft. 25 kr.
Arany-Java-kávé . . . 3 „ 80 „	Cuba-kávé egész finom 4 „ 50 „
Laguayra-kávé . . . 4 „ „	Gyöngy-kávé egész finom 4 „ 75 „

továbbá:

Brasíliai rum, egy pint 1 ft., legfinomabb jamaikai-rum, **Pecco-virág-és Souchong-thea,** sardínák, mustár és sajt-féliek a legutányosb áron kaphatók Pesten,

Bauhofer és Jarmay-nál,

a két szerezésen és Laudon-utca szögletén, 11-dik szám alatt

Vidéki megrendelések a pénzüsszeg beküldése vagy utánvét mellett a leg-gyorsabban eszközöltetnek. 2283 (7-12)

Bemenet a két szerezésen-utczába: a váci-utról a marokkói házzal szemközt.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott sajtó nyomdájában Pesten 1867 (egyetem-utca 4-dik szám alatt).

Női vászon-készletek,

ágyneműk, nappali és éjjeli ingek, nadrágok, korsettek, fésülő-köpenyek, zsebkendők, harisnyák, szoknyák s a t.

Kész menyasszonyi készletek

bármely áron, menyasszonyi ruhák selyemből vagy illusioból, és bármely ruha készítés.

Gyermek vászonnemű-készletek,

ugymint: ingek, vankosok, kádkendők, ellenzők, piqué-takarók, kötött főkötők s a t.

Keresztelő-vankosok és zubonykák

fonott vagy vas bölcsök, egészen felszerelve minden áron.

Finom himzések, fehérneműk,

esipkék, gallérok, és kezeltők, főkötők, fátvok, szövetek, szélek és betétek s a t.

Függönyök

egy ablakra 4 forint 50 krajczártól 15 forintig

ajánl **TÜRSCHE F.** 2262 (3-3)

Pesten, váci-utca 19-dik szám alatt, a nagy Kristóf mellett.

Részletes árjegyzékek bérmentve.

Biztos és gyors megölése

patkányok s egereknek,

egy cs. kir. szab. patkány- és egér-irtó-szerrel gyertya-alakban.

Egy darab ára 50 kr. a. é.

Valódi kapható Pesten: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál, király-utca 7-ik sz. — **Besztercebányán:** Gölner H. — **Brassóban:** Gyertyánffy és fia — **Csáktornyan:** Káráz A. — **Eperjesen:** Zsombory J. — **Eszéken:** Deszátly István. — **Győrött:** Lehner F. — **Jassenovában:** Dedovits J. — **Kassán:** Novelli A. — **Keszthelyen:** Wünsch F. — **Kolozsvárt:** Wolf J. — **Lugoson:** Kronetter J. — **N.-Becskereken:** Nedelkovic. — **Oroszban:** Gabovits Demeter. — **Pápan:** Bermüller. — **Pozsonyban:** Scherer Fulip. — **Soborszában:** Franko A. — **Sopronban:** Pachhofer L. — **Szegvárt:** Teutsch J. B. — **Tisza-Ujlakon:** Roth Ign. — **Ujvideken:** Schreiber F. — **Varadon:** Dr. Halter A. — **Verőczen:** Bész J. K. urnaknál. 2291 (4-6)

Heckenast Gusztáv könyvkiadónál Pesten, (egyetem-utca 4-dik szám) megjelent és minden könyvtárnál kaphatni:

FOGARASI JÁNOS

NÉMET ÉS MAGYAR SZÓTÁRA

a legújabb és legjobb kuttók után.

Ötödik javított és bővített kiadás.

Magyar-német és német-magyar rész egy kötetben. Nagy 8-rét (1226 összes lap). Kemény bőrkötésben 5 ft.

Magyar-német vagy német-magyar rész külön, fűzve 2 ft.

100 egészen új eredeti felköszöntés.

Ípen most jelent meg és Hartleben és társai könyvkereskedésében Pesten, (váci-utca 17-ik sz. a.), valamint minden más könyvtárnál is kapható:

Kiért üritsük a pohárt?

Száz felköszöntés versben és prózában.

Irtá az ország kortese.

Ára képes borítékba fűzve 60 kr. Bérmentésive, ara előleges megküldése mellett 65 „

Jelen új kiadás, mindennemű társaséleti mozzanatokra igazi magyar zamatú talpraesett felköszöntéseket tartalmaz. Ezeknek minőségére névvel kezességét nyújt szerzőnek oly rövid idő alatt népszerűvé lett neve, gazdagságának előlőltetésére névvel pedig lime közöljük tartalom-jegyzéket:

I. Felköszöntések egyesekre díszla-komak alkalmával (18 darab).	IV. Felköszöntések különféle alkal-makra (24 darab)
II. Felköszöntések egyletekre (9 db.).	V. Tréfás felköszöntések (9 darab).
III. Felköszöntések családi ünnepé-lyen (18 darab).	VI. Rövid pohárköszöntések (22 da-rab). 2282 (6-6)

100 egészen új eredeti felköszöntések.

50-ik szám.

Tizennegyedik évfolyam.

Pest, december 15-én 1867.

Előfizetési föltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk illetőleg: Egy, négyezer hasábozott petit sor, vagy annak helye egyszeri igtatásnál 10 krba, háromszori vagy többszöri igtatásnál csak 7 krba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Bécsben: Oppelik Alajos, Wollzeile Nro. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile Nro. 9. — Bélyeg-díj ktlőben minden igtatás után 30 ujkr.

1849-ki csataterek.

5. Buda vára.

Budavár ostroma s bevétele egyik leg-dicsőbb fegyverténye vala függetlenségi harcunknak. Nemcsak azért, mert a leg-fontosabb „várostrom” volt, minden nehézséggel, veszélyeivel s teljes sikerével, hanem azért is, mert a haza fővárosát kellett az ellenség kezéből visszacsikarni.

Buda egykor százötven évig nyögött a török kezén. S midőn másfél század múlva visszafoglaltatott és a félhold helyébe újra a kereszt tűzetett ki, nemcsak a haza egyik végétől a másikig hangzott a felszabadulás örömiadása, hanem egész Európa Te-Deumot tartott a kereszt-tyenség ily nagy diadala fölött.

Most csak öt hónapig vlt Buda az ellen kezén, de szívünk csak oly fáj-dalmasan saj-gott utána. S aztán mi minden történt ez öt hónap alatt? Gyász-sos és dicső történelmünk egy egész szá-zada szorult, mondhatni, e szűk keretbe. Futottunk s harag és szé-gyen pirjától égő arczczal fordulánk vissza: hogy megtorlást vegyünk. Kápolna, Szolnok, Hatvan, Bicske, Izsaszeg, Vác, Nagy-Sarló — mennyi vérrrel s mennyi dicsőséggel lettek beirva a nemzet évkönyveibe.

De Buda még az ellenség kezén! A főváros még nincs visszafoglalva! Minden kebel-ben, minden ajkon csak ez hangzott. Talán

balvéztes volt ez általános ohajtás! Talán, nem pazarolva annyi erőt és időt Buda ostromára, az alatt nagyobb eredményeket lehet vala kivívni s egy szerencsés pacifica-tióval megelőzni az orosz invasiót. . . Ki tudja? Késő volna most ezek vizsgálatába bocsátkozni — s e helyen egészen meddő volna is a vita. Épen oly meddő, mint azt feszegetni, ki volt a hibás Buda ostroma sürgetésével?

Ne tagadjuk: a nemzet közohajtása volt, melyben a hadsereg is osztozott, a fővárost

Budát tehát ostrom alá fogták.

Görgei, az akkor még oly ünnepezt főve-zér, 30 ezer emberrel állt a vár alatt. Május 4-kén felszólította Hentzi vezérőrnagyot, a vár parancsnokát, hogy adja meg magát, a leg-tisztességesebb föltételek mellett, három óra alatt, kímélje a vért és a két főváros, az ugy is tarthatatlan erőd ostromától.

Hentzi egyenes visszautasítással felelt. Ő holtig s utolsó emberig kész teljesíteni kötelességét, — mondá — s irtóztatón szavának állott. Az ellenségtől sem szabad meg-tagadnunk a hősiséget.

Görgei a Svábhegyen ütötte fel fő-hadiszállását, s megkezdette a vár löveté-sét. A boszú, melyet Hentzi állott, bor-zasztó volt. 9-én ugyanis felszólította Görgeit, hogy-ná félbe az ostromot, mert különben lö-vetni fogja Pestet. Fenye-getését 10-én irtóztatón teljesíté. Vet-ágyuit a pesti duna-sorra irányozva, an-nak házait egyenként lö-vette halom-ra; majd bel-jebb s beljebb küldözte tűz-golyóit, me-

1849-ki csataterek: 5. Budavár az ostrom után. — (Egykoru festmény után rajz. Keleti Gusztáv.)

lyek nappalontként mint szürkés-fehér üstö-kösök süvöltöttek át a fényvilágos légen, s Pest legszebb házai egymás után romboltat-tak össze vagy rongáltattak meg.

A lakosok ijedelme határtalan volt. A város keleti szélei felé húzódtak; de a gyilkos golyók nyomon követték őket,

egy a muzeum falának aljához is csapódott.

Szintannyit szenvedett Buda is a magyar okostromától. Szomorú kényszerítésre a saját hazaföldünkön folytatott harcra: önmagunk keblét sebezni s mieinketrontani meg. A vár Krisztinaváros felőli oldala egy romhalom-sorrá változott; a házak égtek s füstöltek; a lakók szorongva költöztek pinczékbe; az utcák pusztán álltak s csak az orkatonosság zaja verte fel csendjüket.

Az ostrom fiteendője a réstörés volt. Görgei ehhez eleinte oly lanyhán látott s általában oly czélszerűtlen intézkedéseket tett svábhgyi villájából, hogy alvezérei már zugolódni kezdtek s némelyekben már ekkor fölébredt az árulás gyantája. Majd átlátván maga is, hogy nehéz lövegek nélkül semmire sem mehet, ilyenekkel pedig nem látta volt el magát, Komáromból hozott nehány 18 és 24 fontos ágyút s öreg tarackot.

Ezekkel, a fehérvárnak nevezett kapu felől nagy erőlyvel kezdetett meg a rés-(brèche) törés. Május 15-én intéztetett az első roham a vár ellen, Nagy Sándor az I. s. hadtesttel a résen, Aulich a II. dikkal a bécsi kapunál, egyszerre kezdék meg, éjféltűni 2 órakor a rohamot. A várbeliek azonban a vízi város meggyújtása által a tért megvilágítván, iszonyu golyózáppal fogadták a mieinket. Más részről Pestre is sürűn tüzeltek az ellenség. Vitéz honvédek azonban, megvetve minden veszélyt, mely annyi hős társat ragadott el oldaluk mellől, a golyózáppal daczára is hágesókat kezdének a falakhoz támogatni. A harc iszonyuan folyt az egész vár körül, míg reggeledni kezdvén: a vezérek meggyőződtek, hogy a rés még sokkal csekélyebb, mintsem rajta bejutni lehessen. Fáradt seregeinknek tehát vissza kelle vonulniok.

E sikertelen ostrom után négy napon át a Gellértről és a Svábhgyről folyóvást törték a részt, mely már eléggé kitágítván, május 21-re új, á. alános roham tervezetett. Az előző két napon álrohámot intéztek mieink a falakra. De a 21-diki az igazi volt. Honvédek hősisége minden határt fölülmúlt; legjellemzőbb adat erre, hogy a bizsike huszárok sirva s irigyen nézték a várfalet meredekén feltörtető gyalog honvédek.

Éjféltűni két órakor kezdődött az ostrom. Négy óra tájban retenthetlen honvédek egy része az ellenség iszonyu tüzelésének daczára már a fehérvári kapunál tört résen küzdött; mások az egész vár körül hágesókat alkalmazának a falakhoz. Végre öt órakor, a kétségbeesett várbeliek megátalkodott védelme daczára, a falakon lobo-gott a nemzeti zászló. Nagy Sándor tábornok a résen maga vezényelte az első hadtestet rohamásra; az ő zászlai tüzetek ki legelőbb a bástyákra. A részt magát a 47-ik zászlóalj foglalta el; nem messze tőle a 34-dik, amazzal csaknem egyidőben, más zászlóaljok más pontokon másztak a falakra. Ot óra után az ellenség ágyúi fölött az olaszok fehér zászlót tüztek ki. De az őrség nagyobb része az erős palánkok mögé vonult s kétségbeesetten folytatta az utcai harcot, a palánkok és utcái torlaszok mögé rejtett ágyúiból is tüzelvén a mieinkre.

Hét óra tájban végre a vár minden pontjain vagy elhullott, vagy fegyverét letette az ellenség. Dicső honvédek, bár a napi parancs szerint senkinek sem volt szabad megkegyelmezniök, a fegyverét elhnynt s életéért könyörgő ellenségnek mégis megkegyelmeztek. Hentzi, a résnél halálosan megsebesítettén, pár óra múlva minden ápolás daczára is meghalt.

Képünk a várat az ostrom után, és pedig a nyugati oldalról ábrázolja. Görgei főhadiszállása ez oldalon volt s azért van a kép innen fölveve. Egyszerű emléke szabadságharcunk egyik legnagyobbserű fegyvertényének, mely bármi nagy áldozattal járt is, dicsősége sokkal felülmúlja áldozatait.

A haza veszélyeiben.

(Tmadal.)

Oh szólalj meg magas egeidben Magyarok erős Istene! Elpusztulunk, elveszünk itten, Nincs ki rajunk segítene. Nincs rokonunk, nincs a ki szánjon: Egyedül állunk a világon.

Ellenségink körülvenék, Elünkre tör több népelem; Mit őseink vérel szerzenek, A szent haza szakmány leszen. Dicsőség égő oltárit A szolgáló nép kioltni vágyik.

Azért hozát te keletről el, Hogy itt teremtsz új hazát És rázzuk föl ifjú erővel Az elszibadt Európát. Ne hagyj, Atyánk! elveszni minket, Törd meg gyilkos elleneinket.

A zarnokság halálzászlója Rémes sötétén főnnlobog, Zúg, dőböng a vész riadója, Pusztulásunk kimondatott. Kivüled más oltalmunk nincsen, Könyörülj, oh hatalmas Isten!

Mi védjük meg vérünknek árán A hit s miveltésg tempomát, Keblünk a vad népek árján Gátul vetvén évszázakig. És most, kiket vértünkkel fedtünk, Szabályt villogtatnak felettünk.

Ki Szent Lászlót s Hunyadit védte S új-új babérral halmozád, Orgyilkoktól óvd meg e népet, Romlástól óvd meg e hazát. Szeged utját a haláltansúgnak; Veszed el, kik vesztünkre vágnak.

Hozd fel megint napját hazánknak, Add vissza régi hírnevünk! Reánk még szent kötelek várnak, Miket még be kell töltenünk: Fel kell oldunk minden rabláncot S szabadá tennünk a világot.

Medgyes Lajos.

Rajzok a Bach-korszakból.

Széchenyi „Blick”-je után.

A döblingi remetét, a mint az elméjére borult sürű fátyol foszlani s hatalmas lelke a rásúlyosodott nehéz nyomás alól bontakozni kezdett, hazája sorsa mindegyre élénkébben foglalkoztatá. Mintha nehéz álomból ébredne, ott vette fel élete fonálát, a hol azt épen eljette vala: a hazája fölötti kínos gondnál.

Az idő kereké óriásit fordult azalatt. A forradalom küszöbén hagyta volt szeretve féltett nemzetét. A forradalom a közben lezuggott s vihara letarolva hagyta maga után a határt. A függetlenség dicső harcára s édes mómorára a rémuralom minden borzalmai következtek. S midőn a döblingi tébolydába zárt nagy hazafi agyán engedett a nyomás: arra kelle ébrednie, hogy hazáját a legnagyobb nyomás alatt lássa.

Egy átkos rendszer uralgott évek óta már a földön, melyet egy nyolczszáz éves alkotmány biztosított jogilag, de melynek magna-chartáját, minden alkotmányosság gúnyjára, az erőszak szétépte vala.

A Bach-uralom korszaka volt ez.

E korszak még történeti ójára vár. „Huszonöt év” — s a „Függetlenség harca” története meg van írva. A tizenkét év még nincsen. Igaz, hogy emléke kitörülhetlenül van véste a jelen nemzedék szívébe: vérel, könnyei, nyomor vasvesszejével; de meg kellene már a történelem hideg lapjaira is írva lennie, hogy a következők őltök elhi-hessék, a mit az apáról fiura szálló hagyományoknak nem fognak elhinni.

Gróf Széchenyi István a döblingi magányban, melyet az utóbbi években már elhagyhatott volna, de nem akart elhagyni, csak egy ajtón — a halálén, — figyelemmel kísérte e korszak összes fejleményeit. Lelkét függetlenebbnek, szabadabbnak érezte az önkéntes rabságban, mint ha kilepelt volna onnan egy oly világba, melyet magának nem ismerhetett, melyben egészen idegen lett volna, már csak azért is, mert nem tehete semmit, lelkének pedig a tevékenység volt éltető eleme. A szemlézőnek élesen bíráló pillantásával tekintett végig a viszonyokon s az összes helyzeten. És a mit látott, a mily mélyen elkeseríté s összeszorítá szívet: azon mértékben költé föl szenvedélyes lelkében a gyűlölet érzetét ama rendszer ellen, mely hazája jölletén s jogain tiport, és a gúny s megvetés érzelmét azok ellen, kik oly phätoni önbizalom végzettségével tarták kezökben a gyepelőt, földulni s összeroporszolni egy szép világot.

Bach miniszter, az általa megalkotni akart egységes új-Ausztria kormánysszerének e szerencsétlen és végzetes Phätonja, akkor már nyolcz éves kormány-rendszerének igazolására jónak, látta egy röpiratot bocsátani ki e czim alatt „Visszapillantás”, mely aránylag kevés példányban, csak bizalmas, felsőbb olvasó-kör számára jelent meg Bécsben, 1857 októberében. Igazolást az igazolhatlant, sőt dicsekedni azzal, mi nemcsak az ellenségesnek tartott Magyarországot, hanem az egész osztrák birodalmat a romlás szélére vezette, s magának a dynastiának kiszámíthatatlan károkat okozott, érdemet követelni a legnagyobb politikai bűnét, mely talán valaha elkövettetett, in ez volt ama „Visszapillantás” czéja. Lót feleségét egy visszapillantás-sóhálvánnyá változtatta, pedig árthatlan vala szülőföldje romlásában. Bach báró önelégültséggel édelehetett a visszapillantáson, nyolcz évi kormány-zatára!

Ha a hazáját pusztító kormány-rendszer kínos fájdalommal s elkeseredettséggel töltötte el Széchenyi nagy szívet, a vétkesnek ez elbizakodott öndicsőítése szent haragot s irtóztatos bosszankodást költött benne.

Irta a „Blick”-ct.

A ki meg akar győződni, hogy a betű élesebb fegyver a kardnál s a szó jobban öl a méregnél, olvassa e könyvet. A logika ereje, a szónoklat hatalma, a satyra korbácsa, a gúny vipera-nyelve, a sziv, ész, indulat minden fegyvere fel van itt használva, csüffé és semmivő tételére egy kormány-rendszernek, mely a mily gyűlöletes, ép oly oktalanság is. Medúza kövé fagyalt tekintetével; Széchenyi „pillantása” is hasonló büverejű. Széchenyit föllázította magánál a ténynél jobban a vakmerőség, mely azzal dicsekedni mert; s föllázadt érzete irtóztatos mennyköveket szórt. Mint Apolló, ki nyilaitól lövöldözi ellenségeit, Marsyást pedig megnyúzta, Széchenyi sem tartott méltóságán alólinak semmi eszközt, melylyel gyűlölete tárgyát erkölcsileg megölhetné.

Mondanunk sem kell, hogy a „Blick” névtelenül jelent meg. Szintoly kevéssé, hogy a legtiltottabb könyvek közé tartozott. Magyarországon mindenki megismerte a szerzőt. E töredékes, majd fénségesen komoly, majd durván gúnyoros, de mindig találó,

a részletekben néhol nehézkes, de az egészben irtóztatos világot gyújtó, szenvedélyes s humoros modor elárulta mesterét. A „talált” körökben soha nem sejték íróját; majd egyenként, majd másnak tulajdoníták: leggyakrabban gr. Teleki Lászlónak; s a mi különös, Széchenyi soha sem vallotta be, hogy ő a szerző, bizalmas barátinak sem. „A szerző — mondá egy ízben Falk Miksának — „helyesen tesz, hogy legjobb barátai előtt sem jelenti ki, hogy ő írta; megörzi őket ezáltal azon kellemetlen alternatívától, hogy vallás esetén hazudjanak, vagy jó barátjukat elárulják.”

Mindamellett a szerző kiletéhez semmi kétség nem fér. S olvasóink, kikkel e töredékek némi töredéket szándékozunk a következő lapokon közölni, bizonyosak lehetnek benne, hogy Széchenyit olvassák.

Azt hisszük, nem lesz érdekeltlen, most tiz év múlva, egy szerencsés korszak kezdetén, e sajátos művet, egyes részleteiben legalább olvasóink elé vezetünk. Egy szomorú, gyászos emlékü korszak beszél e töredékekben. A Bach-korszak összes emlékei közt alig van egy is, mely oly igazán s oly elevenen szólana. A legnagyobb és legkésőbb satira-írók maró gúnyja egyesül itt a legélénkebb humorral; s a mellett igazat beszél. Ha szerencsés mos is, lúggal mossa; s keresztvéntelen káröröm szállja meg szívünket, midőn keze alatt a vért serkedezni látjuk.

Összefüggést közleményeinkben az olvasó ne keressen. A könyv maga is töredékekben van összeállítva; s mi ezekből aránylag is csak igen keveset válogathatunk ki, szűk terülnkhöz képest. De mindenik egy tükör-darab, mely tisztán mutat s mellékesen gyújtó sugárt villogtat a szembe.

Széchenyi köyvének czimlapján, jelmondatul egy francia közmondás áll, melynek értelme következő: „Semmi a világon annyi kárt nem okoz, mint az oly hazugság, mely az igazsághoz hasonlít.”

Az egész Bach-rendszer egy ily hazugság volt, mely az általános igazság álarczában jelent meg. A szabadságot, egyenlőséget és alkotmányosságot hazudta, pedig a legm-revebb abszolútizmus volt. Az idézett jelmondat teljes joggal vonatkozhatott ez átkos rendszerre. De vonatkozott közelebb-ről azon miniszteri „Visszapillantásra” is, mely ellen a „Blick” egyenesen irányozva volt. A hazugság itt is az igazság köpenyét öltötte föl. S Széchenyi célja volt, kiméletlenül lerántani e bitort köpenyt. A „Visszapillantás” tényeket hazudott, melyeket meg kelle czafolni; érzületeket szinlett, melyeket vissza kelle utasítani. Az állam jölletének elmozdítását, annak tett egyszerű szolgálatakat s nemes szándékokat hazudott minden lapja; ki kelle mutatni a lólábat, mely mindenütt kicsüngött a tisztas talárolól.

Az első töredék, melyet közlésre kiválasztottunk, az állam mindenbe való belele-gyedését, az „igen-sok-kormányzás”-t s annak egyik leggyűlöletesebb eszközét, a zsandársági intézményt veszi gúny és megtámadás alá. Még eleven emlékbem él ez irány és intézmény mindnyájunknál, azért könnyen megfogjuk érteni Széchenyit.

— Excellentiád, (igy ír Széchenyi a 23. lapon) — kis, de tartalomdús s igen mulató röpiratban előszámlálja mindazon tarka áldásokat, miket kilencz év rövid folyama alatt, mióta Ausztria kormányrúdjá mellett áll, a derék magyar népre kiárasztani szerencsés volt és méltóztatott; mely népet Excellentiád, a 3-dik lapon, úgy ke-

gyeskedik bemutatni a polgáris lt világnak, mint a mely veleszületett erze-, romlatlan érdeke, az uralkodó ház iránti kegyelele- és áldozatkétségénél fogva megérdemli — ugyan mit? hogy a föld színéről eltörölni, megsemmisíteni s reá azután elköltöni „visszapillantani” méltóztatassék! . . . Brávo!

Ez persze szépen van mondva s minden hü magyar sziv reszket a gyönyörtől, midőn egy oly magas helyzetű ur, mint Excellentiád, a magyar népről ily hízegzően itél, azt Európa előtt így jellemzi, s Magyarországot az uralkodó dynastia egyik legszebb gyönyeül sziveskedik föltüntetni.

De ha az embernek, történetesen, olyas váratlan jelentések jutnak kezébe, minőket a kormány közrebocsát s minő például az Ostdeutsche Post 1857. 80-ik számban olvasható, s-abból azt látja az ember, hogy kilencz évi salamon, soloni és lykurgi bölcsességű kormányzat után, Új-Ausztriában, három hónap alatt 1 félést árulót, 90 féléstörtöt, 68 köz csendzavarót, 532 nyilvános erőszaktevőt, 60 hivatalával visszaélőt, 140 gyilkost, 118 emberöltőt, 106 gyermek-sikkasztót, 18,093 csalót, 1270 testi sérülést okozót, 534 rablót, 23 rabló-gyilkost, 1043 orgazdát, 70,194 csavargót, 77,756 tolvajt, stb. stb. összesen 341,990 bűnöst, vétkest s törvényáthágót fogtak be; hogy a mindezeket teljesítő zsandárság ezen kívül még következő szolgálatakat teljesített: 27,454 kíséretet, 4147 segédletet a polgári s fenytő törvénysszékeknel, 4774 tanu-idézt, 8346 házmotózt, 424,429 órjáratot stb. stb. — mik közt 5 esete fordult elő az erőszakos ellenszegülés következtében előidézett halálnak, tehát összesen 476,084 szolgálatot; — és így, a zsandárságnak mindenbe belelegyedése, a mi kétségkívül ezer meg ezer igaztalansággal és bosszantással jár, három hónap alatt szemeink előtt 818,074 eljárásit tüntet föl, mely számnak bizonyosan nagyobb fele esik Magyarországra, mert hisz az örökös tartományokban a kormányzat bölcsesége már századokon át jobbakká és erkölcsösebbekké képezte a népeket, Magyarország pedig csak kilencz év óta élvezi e magasbjótekonyságu államnevelést, mind e tényekkel szemben azt kérdezzük — hogy hát ez a birodalom ama magasztalt gyöngye? Ez azon magasztalásra érdemes nép, a melyre így formális vádazatot kell tartani? Mert ha három hónap alatt negyvedfél százezer bűnös találkozt, a kit a zsandároknak hajhászni és befogni nemes tisztók s kötelességek vala, ez arány egy év alatt közel másfél milliót, kilencz év alatt tizenkét millió „emberi vadat” liferált be az állam „nevelő-házaiba” — a fegyintézetekbe és börtönökbe. Ha ugyan az arány mindig egyforma maradt volna! De a mi az ilyes számítás alapjától fosztja meg: azon váratlan és különös tapasztalás, hogy a vadászat által nem fogy, hanem mindig nevedő arányban szaporodik az üldözendő vad, s a boldogító kormányzat utóbbi éveiben mindig több és több az üldözések és befogások száma!

Hátha még alapos és biztos statisztikai kimutatásokat készíthetnénk arról: hány magyart húztak, és pedig miután a forradalmi fölkelés egészen és teljesen el volt nyomva, tényleg és in effigie akasztófára, hányat botoztak meg, hányat csuktak be, hányat üttek bűjdosásba, hány ártatlan család vagyonát kobozták el; és most is, tiz év múlva még, hány él számíztetésben, a ki még nem tudott meghalni; vagy csak csöppenként, mint a jó ráczürmöst készíteni szokás, bocsátgatják őket vissza hazájokba!

Ha nem lehet tagadni, hogy soha, a magyar nemzet csaknem ezerévestörténelmében

soha ennyi rabló és gonosztevő nem éktele-nitette a földmagasztalt szép gyöngyöt, mint ez években, és pedig mindig szaporodó arányban, és hogy nem mulik el egy nap sem, melyen a kötelet s ismét a kötelet ne kellene alkalmazni, —

Ha végre látni kénytelenítettünk, hogy az oly fennen dicsért gyöngy nemcsak vértengerben uszik, hanem épen az által, a ki elég szemtelen azt most gyöngynek nevezni, a legbárgyubb módon hét darabra darabol-tatott s szétzúzatott, — és ezek tények, melyek beszélnek s nem hazudnak, — akkor lehetetlen a kalhatatlan Molière-re nem gondolnunk, ki Tartuffe-jében a kétszínűség és álszenteskedés oly remek személyes-leírásával ajándékozta meg a világot, mely után nem nehéz föltalálnunk a személyt, kire a vonásról vonásra rállik!

E tények, melyeket senki sem tagadhat, — egyebiránt maga a kormány publikálja azokat, — következő dilemmát állítják föl: Vagy Magyarországnépe oly gaz és zsemét-nép s vezetői oly diühönczök, kik nem érdemelnek egyebet, mint üldözést, megtezedtetést és akasztót; az ország pedig nem gyöngy, hanem rothadt gyümölcs, melyet szét kell darabolni és a sertések elébe dobni; — igen, bizonyosan ez áll! —

Vagy Ön, kegyencz és kormányzó miniszter ur, minden ravaszsága s fíffikus ügyes-sége és kormányzati képessége daczára oly vak, nyomorult és álnok lény, ki bizony ideje már valódi arczában mutatni be a vilá-g előtt és pedig több igazsággal és hűség-gel, mint saját röpiratának ugynevezett té-nyei teszik!

S végre azt kérdjük, ha csakugyan igaz volna is, hogy Magyarország fölötti jelen gazdálkodás, midőn minden, betűszerinti értelemben zsinoron megy, oly pompás és kitünő, — mit azonban határozottan tagadunk: — mi jogon megy e gazdálkodás Magyarországon? — Igen; azt kérdjük öntől: mi jogon? stb. stb.

(Folyt. következők.)

A bányászleletből.

Divatos phrázis, hogy mi a bányászt ezer bíradalom és ezer életveszedelem között tovább és tovább hajtja a földnek gyomrába, e titokteljes alvilágba, az — a kincsszomj . . .

Mintha csakis a bányász érezné e szomat! Mintha csakis ő volna soha ki nem elégíthető! Ott, hol az emberi személyiség tisztelete diadalt ült és hol erőt a társadalomban az egyes szabadon és egyedül a társaság szükségessége alapföltői által korlátozva kifejtheti. — Ott általános e törekvés. Az egyének szabadságában áll tenni és dolgozni, közvetlenül saját, közvetve mások érdekében felhasználni erőt és az őt környező természetét; — hogy nevének nevezük a gyermeket: mindenki iparkodik, hogy — legyen az anyag, legyen az szellem — kincse legyen szert. Megdönthetetlen ez, s a ki tagadja: változassa meg az emberi természetet, melynek első — óriási, mert minden eszközt megragadó ösztöne az életfenntartás, és aztán az önzés.

Ezt a kettőt jelképezi a bányásznak — Hammer und Schlägel — feszítővas és kalapács. És talán itt, a bányászleletben azért oly feltünő, mert nála nagyon kirívó, grotesk képekben mutatkozik a „kincsszomj.”

Lássunk egy ily képet. A hegyoldalon, oly vidéken, melyet a költők idylljeik színhelyéül szoktak teremteni, él egy család. Életük foly napról napra, a nyarat a télre való gondoskodásban, és a telet a nyári teendők előkészületeivel töltik. Ez a család nem gazdag, de nem is szegény; ők legalább még nem ismerik a nélkülözést. Igényeik könnyen kielégíthetők és a megelégedettség már maga boldogság.

Egyszer egy hegyomlásban a családapa fényes érzékőre talált. Megtudta, hogy az arany, a miért a városban igen sokat szoktak adni bizonyos emberek. Egy neme a nemesebb önzésnek, — az hogy családjának valamivel jobb sorsot biztosítson, arra ösztönzi őt, hogy tovább keresse az ércz-

követ. Bányát nyit, és idejét, melyben eddig szerény gazdasága után látott, sötét üregekben tölti turva és kutaiva tovább, folyton tovább. Gyermekai hiában várják, hogy atyjok megvigye nekik a mindennapit; a két izmos kéz, mely azt eddig megszerzte, naponként csak követet hord a kunyhóba, és ezekkel jól nem lakhatni. Sejtelmé még mindig csalfa hozzá, a szerencsét még nem ragadta üstökén. De a lejtőn legördülő követ nehéz feltartani. Ilyen az ember, ha azt, mit tesz, előbb nem vette az ész bonczolató kése alá; — mint amaz összetöri a mibe ütökzik, míg maga is egy megdönthetetlen akadályon szerte nem megy.

A mi bányászunk most napjait éjékké és éjeit napokká teszi. Pedig otthon már minden felfordult. Elszállt az elégtelenség és vele a boldogság. Tanyát vert a nyomor, és az élettel való szomorú küzdelem. És a nyomor ott, hol nagyon is kevés az eszköz a segélyre, hamar elviselhetlen. — A föld, mely kenyérral látta el a kunyhót, már nagyon kevés barázdákra szorítottatott, — és azt is — a rég elvádorlott ökrök helyett a családanya erőfogyott kezei kapálják föl. A tehénből kecske lett és teje az egyedüli fényűzési czikk. Minden, minden áldozata lett a sejtelennek, melyet a szív és nem az ész sugalt. Mindent eladott a családapa, előbb hogy jobb sort biztosítson övéinek, később, hogy visszaszerezze az elvesztettét.

Nyomor tanyáján küszöbön a halál. Az apa és férj — mindenével a legvégsőt is koczára dobja. Eladja az utolsó czikkéket, melyek egy nappal továbbra halaszthatnák a halált. Az őszszeggel jőport veszen. És bemélyed ismét bányája sötétébe — és és fur a kétségbeesettek erejével... meggyújtja a taplót, aztán visszavonul. Egy közeli üregben várja a dördülést, midőn szétreped a szikla, — melynek eredményétől függ maga és családja élete...

Az első akna dörgése megrázkódtatta a hegyet, és a bányász lélekzet nélkül ér a helyre. Előtte egy sziklerodás üreg. Mint féreg mászik szikláról sziklára, az — ilyenkor féreghez legkevésbé hasonló, mert önmaga s természetének tetőpontján álló ember. Követ kő után veszt fel és vizsgálgat és dob el — és ime álmai valósultak; midőn kétségbeesett: megfeszített munkássága

sikerese volt, kincse talált, — talált annyi aranyat, mennyit legvágyesebb ábrándjaiban sem ismert! A józan számító és megállásra intené őt, hisz biztosítva, és fényesen van biztosítva mind maga, mind családja jövője. De az a szózat, mely őt még többel kecségetti, hatalmasabb amannál; magával ragadja tovább és tovább a föld gyomrába — áldozatát. A midőn még többet remélt, midőn vágyai határt nem ismertek, elveszté azt is, a mit egyszer nyert, el mindenét. Családját, melyet boldog egyszerűségéből, megelégedettségéből előbb nyomorba süllyesztett, később egy szerencsés véletlen által fény, gazdagság és kényelembe emelt.

III Napoleon a haldokló I. Napoleon szobra előtt.

most ismét szegényre tette, és ez annál fájdalmasabb, annál szomorubb, minél előbbiek az ellentétek. — Nem vázolom tovább a szomorú jelenetet a bányászleletből. Vége egy is, a mihez az ember kétségbeesésében, nyomorában, önmagával és társaival meg hasonlításában fordulni szokott.

Hatása alatt ily jelenségeknek — és ezek, fájdalom, gyakran ismétlődnek, midőn az ember maga és övéi sorsát a vak szerencsére bizza és örökké a véletlenre les — épen nem különösebb kifakadás a kincsesség ellen, mint mely leggyakrabban, és nem egy családunk boldogságát dulja föl! De hasonló jeleneteket nemcsak a bányász-

életben látunk, — hemzseg ilyektől a társadalom egész nagy köre, — mert az ember... csak ember. Természetének nemes és emberi tulajdonságai, ha tulsapongnak az ész szabta határon, nem érett, izletes, hanem férges, s egyszerűmindedt férgesítő gyümölcsöket fognak teremni. Lukács Béla.

A haldokló I. Napoleon szobra, a párisi világkiállításon.

Nagyszerű műveknek, tartozzanak bár az eszmék vagy a tettek, az elmélet vagy a gyakorlat körébe, közös sajátosságuk, hogy midőn első benyomásuk s azzal a meglepetés és bámulat elmúlik is, hatásuk fennmarad s emlékekülülökül. A párisi nagy világkiállítás, egészében és sok egyes részletében a maradandó művek közé tartozik. A ki látta s magába vette azon nagyszerű összes benyomást, melyet a szemlélőre tett, soha nem fogja elfelejteni. A beszédnek és a tollnak, a leírásnak és az utánképzésnek még igen sokáig bő anyagokat fog nyújtani. Nem szűnik meg beszélni róla s nem fogyunk ki egykönnyen egyes tárgyakból, melyeket leírás- vagy rajz által megörökíteni érdemes.

Bár legnagyobb részint az iparnak volt szentelve s e tekintetben is hű tükre volt a századnak, mely a hasznost tulnyomólag imádja a szép fölött, mindazáltal a művészet is sok kitűnőt állított a mesterség és ipar remekei mellé. E kor, mely mindenél, még az élvezetnél is, a gyakorlatit és hasznost, a célszerűt és a nyereséget keresi, nem a Perikleszek eszményi, nem a renaissance rajongó-, nem a mult század eszmei kora. Tudomány a jelszó, nem művészet; s a tudomány sem önmagáért többé, nem mint czélja önmagának, hanem mint eszköz a jólétre, a nyereségre, a kényelemre, a haszonra.

Am legyen egy! nem versenghetünk a kor szellemével. Csak, mint a fa, midőn gyümölcsözni akar, virágzik is, s mint a föld virulatot sző a gabonatermés közé, az életet se foszszátok meg ékességétől egészen; hagyjátok meg zamatát: a művészetet! Am élvezeteket a hasznost, de tudjátok még gyönyörködni a szépben. Olvasóink előtt ma a párisi világkiállítás

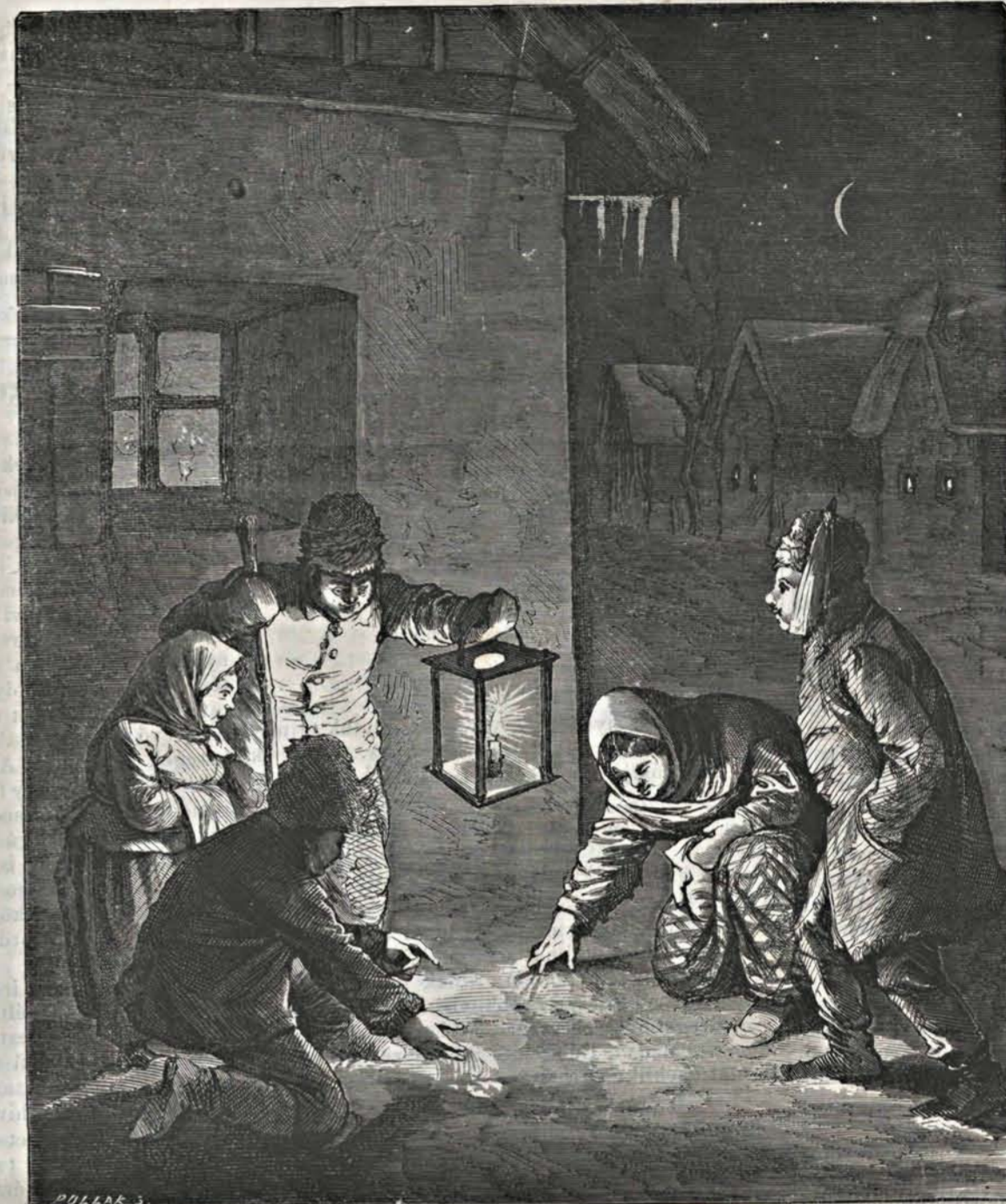
művészi tárgyai egyik legszebbikét mutatjuk be; az I. Napoleon szobra ez, élete utolsó perceiben; a művész olasz s neve Vela lovag. A szobor igen nagy hatást tett a kiállításon. De ennek egy kis története van s hadd beszéljünk el először is azt.

A kiállítás tárgyairól készült lajstromban e szobor, vétségéből, úgy volt följegyezve, mintha Napoleont utolsó napjaiban ábrázolná, utolsó, haldokló perczei helyett. Annál fogva a benyomásra senki sem volt elkészülve. — Legkevésbé maga a császár, ki csak annyit tudott az egészről, hogy egy, nagybátyját élete végszakában ábrázoló szobor van a kiállításon, s valami közönségest vagy sokszor látottat várt.

Ápril 1-jén a hivatalos megnyitás napján, midőn a tárgyak fölállítására még igen távol volt a befejezésről s minden észszevissza, rendtelenségben volt még, midőn a meztelen deszkázatok s téglákat til-túl szőnyegekkel borították, hogy a sok kopárságot még el-takarják, — a császár a kiállítás azon osztályában is megjelent, hol a szobor volt fölállítva. Kiséretében volt a császárné, fényes bár komoly öltözékben, Mathild hercegnő, az Orániai herceg, a Flandriai gróf, Leuchtenberg herceg s az egész császári kíséret. Így mentek át a készülőben s rendezés alatt levő csarnokokon. A magas társaságon bizonyos nyomott hangulat uralkodott, daczára a kiállítás sokat ígéro sikerének, daczára a békének, melyet a londoni konferencia épen biztosított vala, daczára a császárt minden lépten üdvözölő hangos üdvözléseknek. Mindenki tudta, hogy a császár minden gondolatát családjának jövődjére foglalta el: fia súlyos beteg volt. Tul az óceánon egy véres dráma közelgett befejezésével, mely szintén árnyat vetett a császár gondolt homlokára. — Így haladtak csarnokról csarnokra.

Egyszerre a császár elfordul a császárnétól, kivel épen beszélgetésben volt, — nehány lépést tesz hirtelen előre, s megáll, mintha lába legyökerezett volna. Kisérete utána akar sietni, — de e pillanatban irtózatot robaj hallatszik, s visszahangzik a tágas csarnokokban végig. Mindenki megrémül, senki sem tudja a nagy roppanás okát; a császárné, csaknem magán kívül, halott-halaványan fordul meg; rendőr-ügynökök közelnek; — valami pokol-gép robbanásának vélik a dolgot, — mikor kiül, hogy csak egy gerenda-állvány omlott össze, lehevzva a ráborított nagy szőnyeg sulyától; de nem tett nagyobb kárt, mint hogy néhány reá helyezett kisebb jelentőségű tárgyat összezúzott s jókora port vert föl. Ez alatt a kíséret egészen elvesztette volt szeme elől a császárt;

most, az általános ijedelem elmúltával jut eszükbe, őt ismét fölkeresni; csakhamar megtalálják — mozdulatlanul, merengve ott állva a nagybátyja haldoklását ábrázoló márványszobor előtt. A nagy zajból, a roppant ijedségből nem hallott semmit,

Szegedi kántáló gyerekek. — (Jankó János rajza.)

Nagy-Szálók (Szepesmegyében). — (Keleti Gusztáv eredeti rajza.)

észre sem vette, elmerülve a remek műtárgy szemlélésébe.

Vessünk most mi is egy tekintetet ez érdekes szoborműre. Mint képzőművész, a nagy császár fél-ülő, fél-fekvő helyzetben nyugszik egy karszék-

láni vélyük szinte a haldokló homlokán, halálani szinte a halálhörgést feltörni mellől, minden arcizma ellankadva a halál-küzdelen, orra meghegyesedve, ajka megfonnyadva, arczosantjai haldoklását ábrázoló márványszobor előtt. A nagy kiállók, rólok a bőr leestén...

S mily szép, mily tökéletesen plastikai e művön minden! Még a rideg természetűség is arra szolgál, hogy a művész megmutassa, mint képes a szép — és mű-érzék, a valót megmeseíteni s föl-magasztosítani! E haldokló látása, a tökéletes természetűség daczára, semmi iszonyt, borzalmat nem költ a nézőben; megnyugvás érzetét inkább. S a mellett ki tagadhatná, hogy e haldokló ember épen és csakis Napoleon, — ama nagyraavágó kor, kinek szük volt a világ, ki oly nagyszerű s oly véres nyomot hagyott maga után, mint az ujkor egy hódítója sem; kit oly végtelenül szerettek, oly rajongva imádták, s oly végtelenül gyűlölték és átkozták, mint tán senkit a világon... Igen, a művész e szoborban három jelleget egyesített: a halált, az eszményit, és a Napoleont. S bár mint megoszoljanak a műbírálok véleményei, a tömeg folytonos áradata e szobor felé a

Irodalom és művészet.

(Horváth Mihály kisebb történelmi munkáiból) a 3-dik és 4-dik kötet is megjelent s ezzel a becses gyűjtemény be van fejezve. E két kötetben is rendkívüli érdekű művekkel találkozunk, melyek némelyike csak szerénységből viseli a „kiseb” történelmi dolgozat” czimét, mert valóban mind terjedelmére, mind fontosságára nézve nagyobb mű. Ilyen a 3-dik kötetben: „Az ipar és kereskedelem története Magyarországon, a három utolsó század alatt.” E mű folytatása s kiegészítése, a 2-dik kötetben található szintén akad. koszorút nyert dolgozatnak, mely az ipar és kereskedelem középkori történetét tárgyalta. — Ily nagyobb mű a 4-dik kötetben „Martinuzzi kardinál (Utjessienich Fráter György) élete”; mely maga egy egész könyv s e nagy elméjű, szent szándékaira képes eszközöket használó s nagy tévedéseket is tett államférfi életét s működését alaposan tárgyalja a legkisebb részletekig. — A négy kötetből álló nagy gyűjtemény Ráth Mór kiadása, s ára füve 15 ft. 60 kr; szép kötésben, a szerző arcképével, díszes ajándék-kiadás 16 ft. — („Okmánytár Magyarország függetlenségi harcainak történetéhez 1848—49”) című nagy-érdekű válogatás első kötete jelent meg Heckenast Gusztávnál. Két száz otkmányt tartalmaz e vastag és díszesen kiállított kötet. Összegyűjtötte Papp Dénes, a ki egy évvel ezelőtt az „1848-ki nemzetgyűlés” történetét adta ki. — Az okmánytár első kötete ára 3 ft.

(„Protestáns családok imakönyve, imadalkokkal”) cím alatt az ismeretes költő és hitszónok Medgyes Lajostól, Heckenast Gusztáv ad ki közelebből egy ihletteljes buzdító kötetet, melyet ma számunkban közlünk. A könyv újévre megjelenik.

(Ligeti Antal jeles tájfestésünk) bevégezte az a két tájképet (Trencsénvára és Ricsóvárja), melyeket Kubinyi Ferencz megbízása folytán az akadémia kis termének falára készített. Ezek közül Trencsénvára, Keleti Gusztáv által fűzve rajzolva, a „Magyarország Képekben” című honismereti folyóiratban is megjelent.

(Lapiróladomra vonatkozó.) A „Pester Lloyd” szerkesztését még év folytán Falk Miksa veszi át. A „Magyar Ujság” akkora alakban fog megjelenni, mint a „Hon”; ára 20 frtra emelkedik. A „Független Lapok” napilappá lesz. A „Pesti Hetilap” szerkesztését Áldor Imréttől Csukási József veszi át; Áldor a „Nép” címűt fogja indítani. Széles baloldali hetilapot indít Madarász képviselő, továbbá a „Ludas Matyi” szerkesztője; az elsőnek neve „Zászló” lesz, a másodiké „Nép szava.” Ugyan beállt a politikai hetilapok divatja!

(A „Pester Lloyd”) előfizetőihez az eddigi szerkesztőség nyílt levelet intéz, melyben kijelenti, hogy megválna a társulattól. „Ungarischer Lloyd” című napilapot indít meg, mely minden irányban független lap lesz.

(A „Honvéd” című szaklap) érdekében Perczel Mór buzdító levelet intéz minden honvédegyre; egyszerűen 10 darab gyűjtő ívet mellékeltek, hogy az egyletek osszák ki tevékenyebb tagjaik közt. Arra is felszólítja az egyleteket, hogy gyűjtések eredményéről tudósítsák a központi bizottságnak. A honvédség anyagi és erkölcsi állapotának emelése czéljából tartja szükségesnek, hogy legyen egy tekintélyes szaklapok.

(A „Pesti Napló”) kijelenti egy fölkapott hír ellenében, hogy ezután sem lesz kormánylap, hanem marad a Deákpart közlönye.

(Az „Alföldi Hírlap”) is szétküldte előfizetési fölívását. Hetenként háromszor jelenik meg ezután is, és ára 8 forint. Szerkeszti Tegledi László.

(„Egyházi ellenzék”) cím alatt újévkor folyóirat indul meg; szerkeszti s kiadja Toldi István.

(A kir. magyar természettudományi társulat közlönye) hetedik (1867-ki) kötetéből az 1-ső és 2-ik füzet megjelent. Szerkeszté Kátay Gábor. Több érdekes természettudományi értekezést tartalmaz.

(A „Beth—El”) című magyar zsidók életrajz-gyűjteményből most jelent meg 2-dik kiadásban a II. kötet 1-ső füzet: Zipser Májer,

Mandl Lajos, Sonenthal Adolf, Mauksch Móríc, Rosenthal Eliah, Rószay József, Hauser Miksa életrajzával s két csinos arcképpel.

(„A magyar szabadságharc története 1848—1849”) című képes vállalatból a 2-dik füzet jelent meg Heckenastnál. E füzet a következő szakaszokat tartalmazza: A kamarilla működése. Jellasics. Unio Erdélylyel. Honvéd toborzás. A király Innspruckban. Királyi szót az horvátokhoz. Jellasics Innspruckban. Országgyűlés és az unjczok megajánlása. A szerb lázadás nyílt kitörése. Képei pedig a következők: Jellasics, Wesselényi M. és Nyáry P. arcképe. Szerb szerzésán. „Hogy termett a honvéd?” (genrekép) és „Az országgyűlés megnyitása.” Ez utóbbin az 1848-ki képviselőház számos kitünőbb tagjának arcképei felismerhetők. — Az egész munka 10 füzetben jelenik meg, s előfizetési ára 3 forint.

Egyház és iskola.

(i. Az új reformált superintendia) kép viselőket küldött egy közös konventbe, b. Vay Mikló, mint legidősebb főgondnok fölívása folytán. E konvent már megkezdte nagyfontosságú tanácskozásait, a melyekben annyi nagy-névi államférfi, kitűnő tudós és jeles szónok vesz részt. Eddig legkét nevezetes kérdés felől folyt a vitaközlések: egyik, hogy a felsőházban képviseltesk-e a prot. egyház a jogegyenlőség követelményeként, vagy sürgősebbek a kath. egyházak kizárása is? A vélemények többsége ez utóbbit nézet felé hajolt. A másik nagy kérdés: a polgári házasság indítványozása. Megállapodásait a konvent memorandum-alakban fogja a kormány elé terjesztetni.

(Horváth Mihály) kitűnő történetirónk 5200 forint évenkénti nyugdíjban fog részesülni, a kultuszminiszterium eszközése és Ó Felsőge engedélyezése folytán. E nyugdíj a köztisztviselői püspök hazajövetelétől kezdve van utalványozva.

Közintézetek, egyletek.

(A magyar tud. akadémiában) decz. 9-kén a törv. és történettudományi osztály tartott ülést Kubinyi Ágoston elnöklete mellett. Molnár Aladár lev. tag olvasa a székfoglaló értekezését, melynek czime: „A tudomány jelen állásán jogosult-e a filozófiának, mint külön tudománynak mivélése?” Attekkint azok okoskodásán, a kik azért tartják ezt feleslegesnek, mert a filozófiának ugys minden tudományt át kell járni, s csakis, mint más tudományok alkatrésze, jogosult. Szerző szerint ez nem áll, mert egész serege van azon fogalmaknak, melyeket, mivel a valóság, vagyis az okosság általános határozmányait fejezik ki, minden tudományban használják, melyeknek helyes használatától függ ismereteink helyessége bármely tudományban, s melyeket mégis a bölcsészeten kívül egy tudomány sem bír saját körében szabatosan megállapítani. Következésképpen igenlőleg felel a fölített kérdésre. Molnár után Rónay Jácint folytatta az őseimberről megkezdett értekezését, ez alkalommal a féniek korszakát vizsgálván. Értekezése vitát is támasztott.

(Az „Egyenlőségi kör”) irodalmi és művészeti osztálya Szigligeti elnöklete alatt megalakult. Elhatározták, hogy két kérvényt készítsenek: egyiket az országgyűléshez, a nemz. színház rendezése végett; másikat Pestvárosához, hogy engedne át egy telket, itt építendő népszínház számára.

(A történelmi társulat) közlebbi ülésében b. Nyáry Albert igen érdekes értekezés olvasott föl az Este-ház modernai levéltárában levő magyar okmányokról, melyek I. Mátyás, II. Ulászló és II. Lajos királyok korából valók. Horváth Mihály, mint elnök, indítványt tett e modernai codex lemosoltására, melynek kivitele végett az esztergomi primás és egri érsek ismert bökzűségéhez fogtak folyamodni.

Balesetek, elemi csapások.

(A máramarosi árvízről) folyvást érkeznek szomorú tudósítások. Tiszaujtokon oly roppant eső volt, hogy hétfn. a vásár napján, a házból sem lehetett kimenni, általában pedig a víz oly magasságot ért el, a minőre tíz év óta nem emlékeznek az emberek. Az ez által okozott tömérdek károk között, melyek még számba sincsenek véve, különösen kiemelik hogy Bökényben Újhelyi Árpádnak egész nyáj juha oda veszett juhászostul

együtt. A malmokat az ár a Tiszáról mind elsöpörte.

(Komáromban) Nagy Mihály superintendens a templom udvarán oly szerencsétlenül csúszott el, hogy kezét eltörte és fejét bezuza.

(Szerencsétlenségek a Dunán.) Az angol királynő irányában f. hó 11-én délelőtt egy uszályhajó elsüllyedt. — A komáromi hajóhidat szétrombolta a jég. — Esztergom és Győr körül hajók süllyedtek el.

Mi ujság?

(Gyászhir.) Irodalmunkat ismét érzékeny veszteség érte. Bérczy Károly f. hó 11-kén este, régi szívujában hirtelen meghalt. Irodalmi munkássága, széles műveltsége s a társaséletben szerzett állása oly nevet biztosítottak neki, melyet minden körben tisztelettel írtettek ki. Irodalmi pályájának főbb emlékei, jeles és lélektani mélységgel írt beszélei, melyekben leginkább angol minták után indult; továbbá eszmésdűs aesthetikai tanulmányai, melyek közt az irodalmi humorról írt akad. székfoglalóját említjük; a vadász- és verseny- (sport-) irodalom legfőbb képviselője volt nálunk s szaklapja a „Vadász és Versenylapok” nagy elismeréssel örvendett. — Nekünk azért is mély fájdalommal kell emlékeznünk róla, mert a „Politikai Ujdonságok”-nak, első megindításától kezdve két éven át ő volt vezetője, s e lapokhoz mindig szíves részvételt viseltette. — Mint műfordító is legjelesebbek egyike volt s Puskin „Anyegin”-je, melyet a Kisfaludy-társaság adott ki, legjobb műfordítványaink első sorában áll. — Béke porairai!

(Országgyűlés) A képviselőházban f. hó 11-én még mindig az államadósági vita folyt. E napon a felsőház is tartott ülést, a melyben átvette Radich képviselőházi jegyzőjétől a quóta-törvényt. Előkészítésére 15 tagu bizottság nevezetett ki. — A képviselőház 11-én este zárt tanácskozásban azt határozta, hogy 4-mástól kezdve az ünnepi szünetidőig 10 órától 4-ig tartja egy huzamban üléseit.

(Gáspár András honvéd-tábornoknál) közlebbi névnapja alkalmával a biharmegyei honvédegylet küldöttségileg tisztelettel, s még számos vendég üdvözölte a derék bajnokot. A tiszteletgölk közt volt Tisza Lajos főispán is.

(Thaly Kálmán) a milánói tud. akadémia tagjává választotta a Rákóczy-korszak körül tett történelmi kutatásaiért.

(Az esküdtészek) f. hó 10-iki ülésén kettős sajtóügyi kerestet került tárgyalásra. Neufeld L. lapjában a „Pester Nachrichtenben” valaki, illetéktelenül, fizetésének teljesítésére hívta fel Péter Vendel zongora-árst, ez pedig a „Neuer Lloyd”-ban keményen, Neumann szerint becsületstörtéleg megróttá azt. Most egymás ellen panaszkodnak. Péter ügyvéde büntetésre méltó cselekvénynek nevezi azt, ha valaki adósát hírlapban nyilvánosan fizetésre felszólítja, ellenben Neumann ügyvéde tagadja, hogy az büntetésre méltó cselekvény volna. E tárgyalás után az esküdték a mellékterembe vonulván vádlottat 11 szóval 1 ellenében nem vétkesnek nyilvánították. Aztán megfordult a koczka s vádló és vádlott helyet és szerepet cseréltek. Neumann ügyvéde „a törvénykönyvben található legmagasb pénz és börtönbüntetés” kívánja Péterre alkalmaztatni miután az hírlapban zsarolónak nevezte vádlottat. Az esküdték ez este is a nem vétkest mondták ki.

(Öngyilkosság.) Vámosy József, a közel multban főhadnagy az olaszországi magyar legióban, pisztolylyal vetett véget életének Debreczenben.

(Kassáról írják) hogy f. hó 2-kán 7—8 órakor a Rozsnyó és Gölnitz közt közlekedő levélpostát Szomolnok táján Ráblók megmentették, a postakocsist halálosan megsebesítették s feltörvén a vasládát, abból 2800 ftot elraboltak.

(A beregszászi mükedelő társulat) január 7-én, az ottani gymnasium alaptökéje gyarapítására, jótékony czélú táncszívalmat rendez, összekötte sorsjátékkal, melyre lelkes hölgyeinkől nyeremény-tárgyakat kérnek. E tárgyak új év első napjáig Békási Sándor beregszászi ref. lelkész urhoz küldendők.

(A színházi képezde egyik növendéke.) Jeney Kornélia k. a., legfelsőbb helyről azon tudományban részesült, hogy a városzínházat, tanulmányai végett, még hosszas ideig díj nélküli látogathatja, sőt uti és egyéb szükséges költségekben is részesül.

Melléklet a Vasárnapi Ujság 50-ik számához 1867.

(Nevezetes végrendelet.) A pest városi törvényeséknél a pár napja megboldogult Laczkovics Miklós helybeli ház és földbirtokos végrendelete hirdettetett ki. Az elhunyt 71 éves korában irta e végrendeletet, melyből a következők részét emeljük ki. Főörökös a pesti vakok intézete, melynek a végrendelet 26,000 ft hagyatékán kívül hagyományozza minden virtualis jogát is. — 200 db. aranyat jutalmul hagyományoz egy népies pályaműre, mely a vakág legjobb gyögmódjáról írásék magyar, német, francia vagy latin nyelven, pályabírószágot a pesti orvosi fakultás kéretek fel. A koszoruzott pályamű részint ingyen kiosztandó a községeknek, részint a pesti vakok intézetének javára adatik el. A szt.-lőrinczkéai templom tornyának építésére az elhunyt 3000 ftot hagyományozott, mely összeg mindaddig tökéltendő, míg az 200,000 ftot meg nem haladja; ez összeg ezután lesz a torony építésére fordítandó. Miután a végrendeletző rokonnaira 6000—4000—3000 flovak hagyományozott, bőkezűleg emlékezik meg szolgálóiról is. Juhász János szolgálójának két fia ugyanis egyenként 20,000 ft hagyatékban részesül; ugyane Juhásznak egyik unokájának szintén 10,000 ftot kap. Kocsisának 2000 ftot, a házneszternek 1000 ftot hagyott. A végrendelet végrehajtására a végrendeletző Pest, Pilis, Solt megye első alispánját kéri föl, ha pedig ez a végrendeletzővel rokonságban volna, akkor a másod alispán.

(Almás Balogh Pál) egy 40,000 kötetből álló becses könyvtárt hagyott hátra, terjedelmük gyűjteményével, mely most eladó. Külföldi könyvkereskedők már lépéseket is tettek megvételére. Nagyon ohajtandó azonban, hogy itthon maradjon. E könyvtárra nézve bővebb felvilágosítást Almási Tihamér aradi orvos adhat.

(Szepesi-sz.-Györgyön) egy Málnási Károly nevű törpe lakik, ki nem egészen három láb magas. Folyamodott a kormányhoz engedélyért, hogy magát mutogathassa.

(Barsmegye ébizott. közgyűlése) a három koronázási banderalista diszöltötését, a budai népszínháznak ajánlotta fel s ez értekes ajándékot, tekintve a budai népszínháznak áldásdús s következményeiben a magyar nyelv és nemzetiség terjesztésére s a közművelődés előmozdítására fontos működését, tekintve, hogy ez intézet az orsz. pénzár részéről, fájdalom! mindaddig semmiféle segélyben részesítve nincs — így szól a jegyzőkönyv — „hazaíui örömmel” küldött meg.

(Magyar és erdélyi cimzer.) Fénylő Henrik a magyar cimzerről az „Unio” közlebbi számában érdekes cimzertani értekezést írt. „Az erdélyi részek — egymond — semmiképen sem lehetnek egyrangú társország Magyarországgal, ennélfogva Magyarország és Erdély cimzerét egymás mellé tenni a cimzertan minden szabályai ellen van. Az erdélyi részekben az unio után egyedül jogosult cimzer a magyar cimzer; ám ha mégis a történelmi emléket is fenn akarjuk tartani, tegyünk a magyar cimzer középre egy kis külön cimzertáblát és erre Erdély cimzerét, ez aztán cimzertanilag azt fogja jelölni: „A nagy Magyarország erdélyi részei.” Az ily cimzer használata a nemzetiségeket sem sértendő, mert az erdélyi cimzer nem nemzetiségek, hanem országrészek cimzereiből alakult.

(Haldózás.) Iványi Fekete Lőrincz, Ungmegye egykori alispánja 66 éves korában meghalt.

(Értesítés.) A rimasombati egyesült prot. gymnasium épületének kiépítése czéljából s a városi kereskedelmi testület által a gömörmegeyi kórházban kereskedőségek számára alapítandó két ágyalaj javára a legfelsőbb helyen engedélyezett egyesült tárgysorsjáték tárgyában

A budai népszínházban egymást érik az ujdonságok, de nem sok köszönet van bennök. Egynehány nap alatt 3—4 új darab is került színpadra, de egyik gyengébb a másiknál. A „Banya sziklája” nem igen érdemelte meg azt a fényes kiállítást, melyet Molnár reá pazarolt. A „Dárius kincse,” hasonlóképpen gyenge fészermű s a mesének a cimzermű semmi köze. Kétszer adták egymásután igen gyér közönség előtt. Ugy látszik, hogy Acsop szerzőjét csorbá hagyta ez tett. Az operette-eladások egy kissé gyengétek, a híányos zenekar s főképp a jó énekesnők hiánya következtében.

(Szerkesztői mondánivaló.) Nagy-Váradi B. A. A költemény tehetőségre s izlésre mutat, melyet azonban még jobban ki kellene fejteni. Reméljük, hogy idővel jobbakat fogunk öntől kapni.

egész tisztelettel van szerencsénk jelenteni: mi szerint a sorház az 1868. febr. 23-kán rendezendő nyilvános táncszívalmat alkalmával visszavonhatatlanul meg fog tartatni. — Miután pedig a kibocsátott 60,000 sorsjegyből eddigelé oly csekély mennyiség adatott el, hogy a nyereményérték s egyéb költségek levonásával alig marad remény bármi jövedelemhez; őszinte bizalommal kérjük a tanoda és a humanitás nemeskeblű pártolói, kegyeskedjenek önzetlen buzzalmuk által sorsjátékot minden erejükből czéljához juttatni. Fölkérjük egyezersmind azon t. cz. ügybarátokat, kik a sorsjegyek elárúsítását magukra vállalni sziveskedtek, hogy az eladott sorsjegyek árát, valamint az el nem adottakat Kraetschmár K. A. urhoz, mint a vegyes rendező-bizottságnak egyik elnökéhez 1868. febr. 1-ig okvetlen beküldeni méltóztatassanak, mivel az ezen határnapig be nem küldött jegyek eladotakul fognak tekintetni. — Rimaszombat, nov. 27-én 1867. A vegyes rendező-bizottságnak megbízásából Fábry János.

(Figyelmeztetjük) a közönséget Brauswetter órák lapunk hirdetési rovatában levő jelentésére.

A VASÁRNAPI UJSÁG és Politikai Ujdonságokra 1868. január 1-től fogva előfizetheti, postán küldve: A két lapra együtt: Félévre (január—június) 5 ft. — kr. Csupán a Vasárnapi Ujságra: Félévre (január—június) 3 ft. — kr. Csupán a Politikai Ujdonságokra: Félévre (január—június) 2 ft. 50 kr.

A Vasárn. Ujság és Polit. Ujdonságok kiadó-hivatala. (Pest, egyetem-utca 4-ik szám alatt.)

Nemzeti színház.

Péntek, decz. 6. „A völgy lilioma.” Színmű 5 felv. Irta Barrière; ford. Feleki. Szombat, decz. 7. „Dózsa György.” Eredeti opera 5 felv. Zenéjét szerz. Erkel F. Vasárnap, decz. 8. „Az üdvözött honvéd.” Színmű 5 felv. Irta Szigligeti. Hétfő, decz. 9. „A jó fatulusiak.” Vigjáték 5 felv. Irta Sardon; ford. Szerdahelyi. Kedő, decz. 10. „Hunyadi László.” Eredeti opera 4 felv. Zenéjét szerz. Erkel F. Szerda, decz. 11. „Macheth.” Szomorujáték 5 felvonás. Irta Shakespeare; ford. Szász Károly. Csütörtök, decz. 12. „A fekete domino.” Vig opera 3 felv. Zenéjét szerz. Auber.

Budai népszínház.

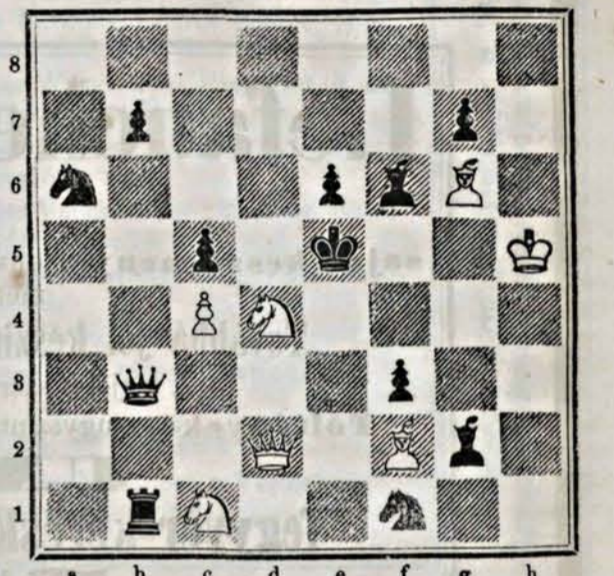
A budai népszínházban egymást érik az ujdonságok, de nem sok köszönet van bennök. Egynehány nap alatt 3—4 új darab is került színpadra, de egyik gyengébb a másiknál. A „Banya sziklája” nem igen érdemelte meg azt a fényes kiállítást, melyet Molnár reá pazarolt. A „Dárius kincse,” hasonlóképpen gyenge fészermű s a mesének a cimzermű semmi köze. Kétszer adták egymásután igen gyér közönség előtt. Ugy látszik, hogy Acsop szerzőjét csorbá hagyta ez tett. Az operette-eladások egy kissé gyengétek, a híányos zenekar s főképp a jó énekesnők hiánya következtében.

Szerkesztői mondánivaló.

Nagy-Váradi B. A. A költemény tehetőségre s izlésre mutat, melyet azonban még jobban ki kellene fejteni. Reméljük, hogy idővel jobbakat fogunk öntől kapni.

— B. Gy. Egy szenvedőhöz. A költemény inkább il- lenék szépirodalmi lapba; mi ugys csak később köz- letnének. — Jász-Berény. T. M. A népdal elég népies volna, de annál kevesebb benne a költsézet. — Komárom. Dr. S. J. Az újabb küldeményt is meg- kaptuk. A multkorit közöljük előbb; de ezt sem eszertjük hosszú porázra. — Sárospatak. Dr. S. J. A küldeményt köszönettel vettük. S a barátosság ígéretet is. Részünkről is minden viszonszolgálatot!

SAKKJÁTÉK. 420-dik sz. f. — Zagyva Imrétől, (Debreczenben). Sötét.

Világos indul, s 3-ik lépésre matot mond.

A 414-dik számú feladvány megfejtése. (Kling J.-től.)

Table with chess solutions for problem 414, showing moves for Világos and Sötét.

Helyesen fejtették meg. Veszprémben: Fülöp József. — Hatanban: Sipőcz Ferencz. Kolozsvárt: Bartha János. — Gelsen: Glesinger Zsigmond. — Tisza-Ujlakon: Lóvi Jónás. — A pesti sakk-kör.

A 415-dik számú feladvány megfejtése. (Czenthe Józseftől, Miskolczban.)

Table with chess solutions for problem 415, showing moves for Világos and Sötét.

Helyesen fejtették meg. Veszprémben: Fülöp József. — Hatanban: Sipőcz Ferencz. Kolozsvárt: Bartha János. — Gelsen: Glesinger Zsigmond. — Tisza-Ujlakon: Lóvi Jónás. — F.-Nyáradon: Bárdy Pál és Gécze Károly. — Pesten: Rakovszky Aladár. — A pesti sakk-kör.

Rövid értesítések. Székes-Fehérvár: I. W. Bayer Konrad újabb feladványai nem kis mértékben fölülmulják a rögieket, s így nincs okunk 11 évvel visszamennünk, ha jó feladványokat akarunk közölni.

Melléklet: Előzetési fölívás a „Honvéd” felső katonai hetilap és „Igazságot” 1868-diki folyamára.

TARTALOM. 184%-ki csataterék (képpel). — A haza veszéleiben. — Rajzok a Bach-korszakból. — A bányászleletről. — A haldokló I. Napoleon szobra, a párisi világkiállításban (képpel). — Nagy-Szálók (képpel). — Szegedi kántáló gyer- kekek (képpel). — Az elmebetegék élete s irodalma (vege). — A magyar írók segélyegylete. — Egyház és iskola. — Közinté- zetek, egyletek. — Balesetek és elemi csapások. — Mi ujság? — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Szerkesztői mondánivaló. — Sakkjáték. — Heti-naptár. Felelős szerkesztő Nagy Miklós.

HETI-NAPTÁR. Table showing the calendar for December 1867, including religious and public holidays.

HIRDETÉSEK.

Legujabb órák

Lechner József

órásnál Pesten, váczi-utca 5. sz. a „Nádor“ szalloda mellett.

nagy választékban

2316 (10-12)

Lefauchaux-vadászfegyvereket

puskaműves-munka,

saját készítménye, dús választékban, a legfinomabb damast-esővekkel, szilárd munka, szép metszés és jó kipróbált, 70, 75, 80, 90, 100-120 frtért.

Továbbá jól készített lüttihi Lefauchaux-fegyvereket 50, 60, 70 forintért.

A legjobb szerkezetű Lefauchaux-revolvereket 12, 20, 22, 30-50 frtért.

Történelmet, ugyis minden megkivánató szereket a legjutányosabb árakon ajánlja

UNSCHULD EDE

fegyver-kereskedése Pesten, váczi-utczában a „Jevélhez.“

A fegyverek löképesége biztosítottatik.

Vidéki megbízások utánvét mellett különös gonddal teljesítettek.

2347 (2-4)

Legnagyobb butor-raktár az országban!

A pest-budai

BUTOR

kézműzeti részvény-társulat igazgatósága,

isztelettel tudatja, a nagyérdemű közönséggel, hogy

termeiket

nádor-utca 9. sz. a. 1. emeletben, gazdagon ellátva mindennemű

butorokkal s butorziati

darabokkal,

nagybanis részletekbeni eladásra megnyitották, s ajánlják a t. cz. közönség szives figyelmébe.

Az igazgatóság.

2357 (1-3)

Fontos hirdetmény dohányzók számára.

Pipák, szivarpipák és szivarszippák, különféle csinos formában agyagképlési likacsos-faszénből (plastisch-poröser Holzkohlen), azon tulajdonsággal bírnak, hogy a dohányzásnál a dohány rossz ízű alkatrészeit: amoniak stb., de leginkább az egészségre nézve oly káros nikoti-mérget tökéletesen felszívják. E gyártmányok továbbá azon rendkívül kellemességet nyújthatnak, miszerint felémesztvén magában a likacsos-faszén minden nedvességét, a pipázás kezdeténél az oly kellemetlen s felundorító rossz ízt soha támadni nem engedti, s így minden pipa tisztán tisztítható.

Glocke Lajos gyára Hossen-Casselben bérmentes megkereső-levelekre árjegyzékkel s mustralapokkal egész készséggel szolgál.

Eladási helyiség Pesten: Horvath Ferencznel a váczi-utczában és Spáth A. mérleg-utca 6. sz. 2247 (6-6)

mű-, festő- s rajzoló-eszközök kereskedésében

A londoni 1862. világiállításon jutalomdíjazott

rajz-alányok

(Zeichen-Vorlagen)

Hermes Vilmostól Berlinben,

ajánlatnak karácsonyi és ujévi ajándécul.

2349

Ára füzetenkint 6 és 10 ezüst garas.

készletben kapható.

(2-3)

Juhászatbirtokosainak.

Az alulirt jószágigazgatóság ezennel tiszteltetted tudatja, minthogy Schachten ur a multévben meghalván, a kőjuhászatot egyike a leggyakorlottabb juhtenyésztő által (Negretti fajban) tisztán is folytattatni fog.

Az ezidei eladás december 1-én veszi kezdetét. — Eladásra egyelőre 100 darab egy, és 80 darab ketéves állat van kitéve; biztositván az illető vevőket, hogy a juhok minden ragályos betegségtől mentek.

A hajtónak kárpótlás biztosítottatik. A jószágigazgatóság.

Ulrichs C. Schachten, Grebenstein mellet, Hossen tartományban. 2342 (3-4)

2342 (3-4)

Külső és titkos

betegségek és gyengeségeket,

katonai és polgári kórházakban sikerrel használt egyszerű módszerrel bámulatos gyorsan és alaposan gyógyít Weisz J. gyak. orvos és szülész, az itteni cs. kir. garnisonfőkorházban kiszolgált osztályorvos, minden alkalmatossággal úgy a titoktartás, mint a gyógykezelékhöz jól beosztott rendelő-intézetében Pest, kis mező-utca 33. sz. 1. emelet, bemenet a lépcsőn, naponkint reggeli 7 óráig 10-ig és délután 1-4 óráig.

Férhák és hölgyek részére külön bemenet és külön várszoba.

Díjjal ellátott levelekre leggyorsabban válasz, és kívánatra gyógyszerrel is gondoskodik. 2334 (6-12)

2334 (6-12)

Zeneműveket,

4-48 darabban, melyek közt pompás művek harangjátékkal, dob- és harangjátékkal, éghangzatokkal, mandurákkal, expressióval stb.

Játszó-szelenczék

2-12 darabban, továbbá necessaryk, szivartartók, schweizeri hazikók, fényképeszeti albumok, írószközök, szivartartók, dohány- és gyufaszelenczék, tánczolóbabok, dolgozószatalkák mindezek zeneművel és szelenczék — melyekre ha ráülnek zenélnék, — tisztelettel ajánl: Heller J. H. Bern-ben. (Levelek bérmentve kéretnek.)

E kellemes hangú s minden kedvűt feldrítő műveknek, egy salomból vagy betegségről sem volna szabad hiányoznia. — Kijavítások elfogadottnak. Magától játszó villanyos-zongorák 10,000 frank. 2336 (3-8)

Biztos szer fogfájás ellen.

Dr. PAYCHA-féle

Alveolar-fogcseppek,

egy nagy üveg ára 1 forint, egy kisebb 50 krajczár.

Vipera-zsinórok.

Biztos szer torokfájás- s lényegesen torokgyík ellen.

Ily zsinórok a nyakra illesztetvén, a fájó alveolák megóvják, s gyökeresen gyógyítják. — Egy zsinór ára 1 ft. 55 kr. — Kérteger A. gyakorlati tyukszem-tűtő, jónak elisert tyukszemtapasza.

A tyukszemek gyökeres meggyógyításáért jótállás biztosítottatik. Egy nagy doboz ára 70 kr., egy kisebb 35 kr.

Főraktár Magyarországra nézve:

Pesten, TÖRÖK József gyógyszerész-nél a király-utczában. 2290 (4-6)

2290 (4-6)

Gyermek-vászonneműek és keresztelő készletek.

Ingek. Főkötők. Felöltők. Hosszu vánkások. Keresztelő készletek: 14, 18, 24, 36 ftig és főlebb, bármely színben.

TÜRSCH F.-nél Pesten, váczi-utca 19-ik szám, a „nagy Kristóf“ mellett.

2257

Részletes árjegyzék bérmentve.

(3-4)

10 évi írásbeli jótállás,

felmulhatatlanul jó és legjutányosabb órák-ért, melyek ugyanazon árakon máshelyről, ajánlatoknál legalább is 25 százalékkal értékesebbek, minthogy azok nemcsak tökéletesen lehuznak, hanem a zsebórák minden helyzetben és rázkodtatásban arányosan s megbízhatóan járnak — csakis egyedül

Szegeden

BRAUSWETTER JÁNOSNÁL,

ki 12 évig a frank-, své- czi órágyárakban, minden óraművészetnek titkait és gépezeteit tulajdoná tette.

- Genfi órák urak számára. forint.
- Ezüst henger-órák 4 rubinra 10-12
- » arany-fogalvánnyal 13-14
- » rugóra 15-17
- » » kettős-füddél 15-17
- » » kristály-üveggel 15-17
- » » 15 rubinra 16-19
- » » finomabb ezüst-kö- ppenyel 20-23
- » » kettős-füddél 18-22
- » » finomabbak 24-28
- » angol horgony-órák kristály- üveggel 19-25
- » horgony tábori órák kettős- füddél 24-26
- » valódi horgony-remontoir- órák (kengyeléni fölhu- zandó) 28-30
- » ugyanazok kettős-füddél 35-40
- » remontoir-órák kristály-üveg. 30-36
- » horgony tábori remontoir-ór. 38-45
- Arany horgony-órák 15 rubinra (3 számú arany) 40-44
- » horgony-órák finomabbak arany-köppennyel 50-60
- » horgony-órák kettős füddél. 55-58
- » ugyanazok arany-köppennyel 65, 70, 80, 90, 100-120
- » horgony-órák kristály-üveg és arany-köppennyel 60-75
- » remontoir-órák arany-köp. 100-130
- » ugyanazok kettős-füddél 130-180

Genfi órák hölgyek számára.

- Ezüst henger órák arany-fogalv. 13-18
- Arany-órák hölgyeknek 4 és 8 rub. 27-30
- » ugyanazok számocczal. 34-36
- » hölgyeknek arany-köp. 36-40
- » ugyanazok románcz és gyémánttal. 42-48
- » hölgyeknek kristály-üveg. 42-45
- » kettős-füddél 8 rubinra 45-48
- » románcz és gyémánttal. 58-65
- Arany horgony-órák hölgyeknek 45-48
- » ugyanazok kristály-üv. 56-60
- » ugyanazok kettős-füddél 54-56
- » ugyanazok románcz és gyé- mánttal 70-80
- » remontoir-órák 70, 80, 90, 100
- » ugyanazok kettős-füddél. 100, 110-130
- Ebresztők 5 ft., órával 7 forint.

Inga-órák.

- Naponkint felhuzásra 9, 10, 11
- Hetenkint felhuzásra 16, 20, 22
- Ugyanazok óra- és félóránkinti ütessel 80, 83, 85
- Ugyanazok negyed- s óraismét- lőre 48, 50, 55
- Havi regulatorok 28, 30, 32
- Inga-órák pakolásért 1 ft. 50 kr. szá- mittatik.

Kijavítások a legjobban eszkö- zöltetnek.

Vidéki megrendelések a pénzösszeg beküldése vagy utánvét mel- lett gyorsan és pontosan teljesítetnek.

Órák melyek nem tetszenének, kicseréltetnek. Órák, arany s ezüst a legmagasb árig cserébe elfogadottnak.

Órássegédek, az óraművészetbeni kiképzésre elvállaltatnak. Végül megjegy- zendő: hogy az órák, arany- s ezüst lánczok bunzirozva vannak. 2360 (1-6)

Ezüst óralánczok 3, 4, 5, 6 ft., hosszuk 7, 8, 9, 10 ft.

3-mas számú aranylánczok 20, 25, 30, 35, 40 ft., hosszuk 40, 45, 50, 60 ft.

A kijavításokért 5 évi jótállás biztosítottatik.

Karácsoni és ujévi ajándékok.

Szobafüstölő s egyéb illatszerek.

- Parázslévelek, csomagját 15 krjával.
- Ugyanaz legfinomabb faj 18 kr.
- Párolgólévelek, csomagját 35 krjával.
- Füstölőszalagok Plesse és Lubintól, ka- talyját 60 kr.
- Füstölő papírok Rimmeltől, 1 ft.
- Virágfüst, üvegesjét 35 krtól 1 ft. 40 kr.
- Eau de vie de Lavande 40 krtól 1 ftig.
- Eau de Lavande ambrée double, Pinaud- tól 2 ft. 25 kr., 3 ft.
- Eau de Lavande ambrée double Piver- től, 70 kr., 1 ft. 20 kr., 2, 3 ft.
- Továbbá nagy választék füstölő s párolgató lámpákban. 1, 2, 3, 4, 5 forintjával kaphatók.
- Eau de Lavande ambrée double, Hou- bigaut-tól 2 ft. 50 kr.
- Lavender Water from Rimmel 1 ft. 50 kr., 3 ft.
- Esprit de Lavande au bouquet from At- kinson 8 ft. 50 kr.
- Parfumes Vaporisateur (Violette, Rose, héliotrope etc.) 3 ft.
- Angol füstölő eczet, üvegesjét 1 ft. 20 krtal.
- Francia füstölő eczet, illatozó stb. 2 ft.
- Továbbá nagy választék füstölő s párolgató lámpákban. 1, 2, 3, 4, 5 forintjával kaphatók.

Vértessy Sándor,

angol-francia illatszerkereskedésében a Venushoz, Kristóftér 1-ső szám, Pest.

2358 (1-4)

Legfinomabb Pacco-, Congo-, Souchang- és virág-thea, Rum és Arak.

Martin Mária Klementine apáca valodi Eau de Cologne raktára, Rajna melletti Köln városában.

Jean Marie Farina valodi Eau de Cologne raktára, Köln- ben, a Jülichterrel átellenében.

Közel az idő a melyben alkalmunk van karácsonyi és ujévi ajándékokkal kedveskedni

mely czélra figyelembe ajánlja:

SÁRKÁNY J. S.

a váczi- és Deák Ferencz-utca sarkán gazdagon felszerelt legujabb tárgyakból válogatott diszmu-raktárát.

Nagy választékban több szép czikkeket zeneművel ellátva ugyis mind: fénykép-albu- mok, szivar-állványok, berendezett varró-ládácskák, írómappák, keztyűtartók stb., melyek felnyitás alkalmával meglepetésül a legszebb zenedarabokat játszák — valamint több nagyobb szerű a párisi kiállítás alkalmával vásárolt különös szép izlésel kiállított porcellán virágvazák, látogatójegy-tányérok, ékszer- és illattartók és igen nagyválasztékban bálly legyezők 1 ft. 50 kr., 2, 4 és 6 ftől kezdve 40 ftig.

Különösen felemlitendő még

az új találmány szerint 3-mas arannyal bevont (nem aranyozott) ezüst ékszerek u. m. mellűk, függők, karperecek, medaillonok, gyűrűk és inggombok rendkívüli olcsó árakon.

Megrendelések a vidékről utánvét mellett pontosan eszközöltetnek.

5 font jóféle s tisztázlésű

kávészó csak 2 ft. 80 kr.

5 font

- Portorico-kávészó 3 ft. 40 kr.
- Arany-Java-kávészó 3 „ 80 „
- Laguayra-kávészó 4 „ — „
- Plant-Ceylon-kávészó 4 ft. 25 kr.
- Cuba-kávészó egész finom 4 „ 50 „
- Gyöngy-kávészó egész finom 4 „ 75 „

továbbá: Brasiliai rhum, egy pint 1 ft., legfinomabb jamaikai-rhum, Pecco-virág- és Souchong-thea, sardinák, mustár és sajt-féliek a legjutányosb áron kaphatók Pesten,

Bauhofer és Jarmay-nál,

a két szerezcsen- és Laudon-utca szögletén, 11-dik szám alatt

Vidéki megrendelések a pénzösszeg beküldése vagy utánvét mellett a leg- gyorsabban eszközöltetnek. 2288 (8-12)

Bemenet a két szerezcsen-utczába: a váczi-utról a marokkói házzal szemközt.

Titkos 2346 (3-12)

betegségeket

még makacs és tüdű bajokat is ugy kórodában, mint magán gyakorlat foly- tán több ezer betegnek legjobbnak bizonyult mód szerint, sokszor a nél- küli, hogy a beteg hivataában vagy életmódjában gátolatnak, gyöke- resen, biztosan és gyorsan gyógyít

Med. dr. Helfer Vilmos

Pest, király-utca 27. sz. Medetz- házban, 1-ső emelet, délelőtt 7-9-ig, délután 1-4 óráig.

Díjazott levelekre azonnal válaszoltatik, s kívánatra a gyógy- szerek is megküldetnek.

**

